

VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa

Żubr w sieci „Natura 2000”

Cisna, 15–16 września 2008

Streszczenia referatów

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
w Krośnie

Katedra Genetyki i Ogólnej Hodowli Zwierząt
SGGW w Warszawie

Dramatyczny spadek liczebności populacji żubra na Ukrainie: przyczyny i konsekwencje

Ivan Parnikoza, Vladimir Boreiko, Vladimir Sesin

Kyiv Ecological and Cultural Center, Ukraine

Bison bonasus L. jest gatunkiem, doświadczonym przez bezlitosną destrukcję i przejście przez wąskie gardło. Obecnie żubr jest utrzymywany w wolnych i półwolnych populacjach Europy, również na Ukrainie. W 1992 roku żubry bytowały w 10 regionach Ukrainy. Populacja „Lopatynska” (region Lwowa) należała do nizinnej linii i pochodziła z Białowieży, pozostałe stada należały do linii nizinno-kaukaskiej (Sipko, 2002; Krganovsky, Samchuk, 2004; Perzanowski i in. 2004). Wszystkie stada ukraińskie były prowadzone w czystości gatunku i były zarejestrowane w Księdze Rodowodowej Żubrów. W przeciwieństwie do innych krajów Europy na Ukrainie populacja żubra dramatycznie się zmniejszyła: z 685 osobników w 1992, do 659 w 1995, 405 w 2000, 325 w 2004 i 303 w 2005 (Roczniki Statystyczne, 2006). W 2007 roku populacja żubra liczyła mniej niż 210–250 zwierząt, zatem pozostała $\frac{1}{3}$ stanu sprzed 15 lat. Dodatkowo, najprawdopodobniej to oszacowanie jest zawyżone. Nie ma już żubrów w regionach: Czernigiwskim, Chmielnickim, Riwnińskim i Iwano-Frankińskim.

Czemu ukraińskie żubry giną?

- Nie ma krajowego programu ochrony, hodowli i rozprzestrzenienia żubrów. Kłusownictwo jest rozpowszechnione i niekaralne.
- Żubr nie jest już symbolem Kijowskiej Rusi, ale bardzo atrakcyjną zdobyczą.
- Ukraiński Państwowy Komitet Leśnictwa organizuje komercyjne polowania pod płaszczykiem odstrzałów selekcyjnych (Komitet jak i Ministerstwo Ochrony Środowiska Ukrainy wydało kilka zarządzeń regulujących kwestie cennika takiego polowania, zarządzeń wycofanych pod naszym naciskiem).
- Biorąc pod uwagę trendy populacyjne żubry najprawdopodobniej przestaną istnieć na Ukrainie w ciągu 10–15 lat, podobnie jak w Bułgarii.

Co powinno być zrobione dla poprawy sytuacji żubra na Ukrainie:

- Jako reakcję na zmniejszenie się populacji do $\frac{1}{3}$, konieczne jest podniesienie statusu ochronnego żubra w Czerwonej Księdze Ukrainy do EN (zagrożony) jak w IUCN lub nawet do wyższej kategorii.
- Artykuł 19 ukraińskiego prawa dotyczącego Czerwonych Ksiąg powinien być zmieniony, zapis dotyczący odstrzału selekcyjnego usunięty i jakiegokolwiek odstrzały wstrzymane.
- Powinien być utworzony i zatwierdzony legalnie krajowy program ochrony i hodowli żubra.
- Powinna zostać utworzona pozarządowa Fundacja Ochrony Żubra, media i NGO's informowane i włączone do międzynarodowej sieci organizacji chroniących żubra.
- Żubry w terenach łowieckich, na których brak zainteresowania ochroną gatunku, powinny być przewidziane do rezerwatów i parków narodowych (przede wszystkim do Szatskiego i Desniansko-Starogutskiego). Powinien powstać Ośrodek Hodowli Żubra, podobny do rezerwatu Prioksko-Terrasny. Hodowane tam zwierzęta mogły być przekazywane do dwóch dużych populacji (każda 500–1000 osobników), jedna w Desniansko-Starogutskim Parku Narodowym Ukrainy i w rezerwacie Briński Las w Rosji, i inne – w Szatskim Parku Narodowym Ukrainy i rezerwacie Przybugskie Polesie w Białorusi.
- Musi powstać legalny mechanizm odszkodowań państwowych za szkody spowodowane przez żubry w rolnictwie (zniszczone ogrodzenia, płody itp.).

